

Orbán Imre

„Ecce, iam vici mundum!”

Antiochiai Szent Margit
tisztelete Magyarországon

B 3788

ORBÁN IMRE

„Ecce, iam vici mundum!”

**ANTIOCHIAI SZENT MARGIT TISZTELETE
MAGYARORSZÁGON**

ORBÁN IMRE

„Ecce, iam vici mundum!”

Antiochiai Szent Margit tisztelete Magyarországon

Budapest, 2001

Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség

B 3788

METEM Könyvek 32.

Kiadó:
MAGYAR EGYHÁZTÖRTÉNETI ENCIKLOPÉDIA
MUNKAKÖZÖSSÉG (METEM),
Budapest

Felelős kiadó:
Várszegi Asztrik

Sorozatszerkesztők:
Várszegi Asztrik és Zombori István

A kötet megjelenését támogatta:

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Historia Ecclesiastica Hungarica Alapítvány
Móra Ferenc Múzeum, Szeged

A címlapon:
Auszriai vagy magyarországi festő: Szent Margit

Fotó:
Dömötör Mihály

A címlapot tervezte:
Ifj. Dömötör Mihály

ISBN 963-8472-68-5
ISSN 1217-2669

Nyomdai kivitelezés:
Juhász Nyomda Kft.

Tartalomjegyzék

Előszó	9
I. A szent tiszteletének forrásai és kultuszának kialakulása	
A legendák Antiochiai Szent Margit tiszteletének legfontosabb forrásai és tükrözői	13
A Mombritius legenda	22
A Margit-tisztelet fő vonásai	36
A tisztelet keleti és európai háttere	63
II. A szent ikonográfiája	
Antiochiai Szent Margit ábrázolása	83
III. A magyarországi tisztelet kialakulása és fénykora (XI-XV. század)	
A magyarországi kultusz alapvonásai	93
A szent ünnepe	103
A kultusz terjedése és Álmos herceg kolostoralapításai	105
Antiochiai Szent Margit mint Magyarország védőszentje	112
IV. A tisztelet visszaszorulása Magyarországon (XVI-XX. század)	
Az ünnep rangjának csökkenése	131
A kultusz további tévesztése	134
Szentünk tiszteletének érintkezései más szentek kultuszával	151
V. Margit alakja a néphagyományban	
A kultusz fő elemeinek továbbélése a népi kultúrában	163
Függelék	
I. Passio Sancte Margarite virginis, que passa est in Antiochia civitate sub Olibrio XIII. kalendas Augusti	177
II. Szent Margit szűz és vértanúnak egy rebdorfi kézirat alapján ismeretlen szerző által kijavított élettörténete	198
III. Szent Margit Szűz és Mártir élete	216
Képek jegyzéke	219
Irodalomjegyzék	222